

Verslag praktijknetwerk Zwoele Drentse Vachten

Vloerobject “Laat het Schaap Schrijven en Vertellen” en Object “Lengtegraad 06.38.128E, Breedtegraad 53.00.015N”

Foto Monica Commandeur (2015) CC-BY-NC-SA

Regeling LNV subsidies
Praktijknetwerken 2013
Aanvraagnummer
4090011662652

Hoofdaanvrager
Herders van Balloo
Crabbeweg 2
9458 TE BALLOO
KvK 01127446
BRS 202384713

Projectbegeleider
Monica Commandeur
Tel 030 29 35 307
Mobiel 06 10 75 81 84
monica.commandeur@viagroen.nl

Verslag: Rika Post, 20 april 2015

Proces verslag van het werken met en het verwerken van de wol van het Drents heideschaap in het jaar 2014 en 2015:

- Ervaringen opgedaan tijdens het werken aan het Vloerobject “Laat het Schaap Schrijven en Vertellen”. Afmeting: 300x190cm ongeveer.
- Verder heb ik in 2015 gewerkt aan een ruimtelijk object: “Lengtegraad 06.38.128E, Breedtegraad 53.00.015N” Afmeting: 100x66cm ongeveer.

Vloerobject “Laat het Schaap Schrijven en Vertellen”

Van proefbreisel naar uitvoering

De wol voor het vloerobject is afkomstig van Drentse heideschappen en is gesponnen aangeleverd (gesponnen door Pimmie Schoorl). Het waren prachtige strengen in verschillende kleurschakeringen van bruin, grijs en ecru tinten. De kleurgloed van de wol was goed waarneembaar, zeker naarmate het werk vorderde. De draad is dik en onregelmatig gesponnen; het daagde mij uit, om op een beheersbare manier voor mij, ermee te werken.

Proeflapjes leerden mij dat iedere breisteek een zeer bewuste handeling zal gaan worden. Kenmerken van de draad /wol spelen daarbij een belangrijke rol: vettig, zanderig, ruwe schubben, kempharen, kortom weerbarstigheid troef. Bij wol denk je meestal aan zachtheid maar deze wol is verre van lieflijk zacht, het heeft een zekere stugheid. Het materiaal geeft zich niet gemakkelijk gewonnen.

Een breiwerk van gewicht

Het omslaan van de breilus, het doorhalen en het af laten glijden van de breinaald, elke beweging vraagt de opperste concentratie. Het doorleefde van de vachten ervaar ik opnieuw bij werken met en het verwerken van de wol.

De afmetingen van het breiwerk is een gevecht op zichzelf, het breien van de breedte lukt aardig maar dan ontstaat er lengte en gewicht. De vraag rijst: "waar leg ik het neer om prettig door te kunnen breien?" Het gewicht van de wol gaat meewegen op weg naar het eindproduct. Het begint met een proeflapje, maar eindigt met een bijna niet te tillen vloerkleed. Zo'n gewicht van verwerkte wol verwacht je niet als je een onbewerkte vacht optilt tijdens de schaapsscheerdersdag.

Deze wol is zeer geschikt naar mijn idee voor toepassingen in het woon-werkinterieur, zoals kleden op de vloer of de wand en bijvoorbeeld op de bank. Het straalt sfeer en warmte uit. Door de vezel is het naar mijn idee sterk en slijtvast. Het ontwikkelen van een slijtvaste of antislip onderlaag is een aanbeveling!

Niet te tillen

Het werk in zijn geheel in breisteken op breinaalden zetten van de gehele breedte van 190cm is ondoenlijk. Het gereedschap, de breipennen (pen nummer 15) is nog redelijk hanteerbaar, maar de hoeveelheid steken moet beperkt blijven tot ongeveer 60 steken daar de dikte van de draad dan nog net op de pen te houden is.

Het werk, d.w.z. het ontwerp heeft aanpassing qua uitvoering. Het wordt daarom uitgevoerd in banen. Gebreide banen, die vervolgens aan elkaar worden gehaakt, om zo de maatvoering te krijgen die ik wilde: 300x190cm ongeveer. De banen zijn niet allemaal even breed, omdat de draaddikte per streng verschilde. De kleurbanen van de verschillende breedtes maken het effect op de vloer sterker. Ik heb gebruikgemaakt van de onregelmatigheid van de gesponnen draad voor het versterken van de regelribbel; de leesrichting van het verhaal.

Foto: Monica Commandeur (2014) CC-BY-NC-SA

Rika Post: Vloerobject "Laat het Schaa Schrijven en Vertellen"; afmeting: 300x190cm ongeveer.

Object “Lengtegraad 06.38.128E, Breedtegraad 53.00.015N”

Breien en naaldvilten

Bij dit object heb ik gebruik gemaakt van twee technieken: breien en naaldvilten. De combinatie van de gesponnen draad en de gekaarde wol geven weer een andere ervaring met de wol van het Drentse heideschaap. Het inzoomen op de landkaart van Ballooërveld is mijn vertrekpunt geweest om dit ruimtelijk werk te maken.

Opgespannen werk

Opgespannen op een frame van draadijzer kun je het aan beide kanten bekijken.

Ervaringen met de verwerking

De ervaringen met de wol zijn vergelijkbaar met het eerste vloerobject, het vilten geeft een extra dimensie, omdat je elke vezel vast prikt met een viltnaald. De randen van het breiwerk (steekkeuze onderbroken gerstekorrel) zijn de hechtplaatsen van het vilten. Het beprikken van de wolvezel gaat dwars door het breiwerk heen, aan de voorkant en aan de achterkant. Heen en weer werken en dan pas zit het stevig in elkaar. Speciale naalden zijn nodig en een schuimrubber kussen, waarop je het werk maakt.

Het werk is onlangs geëxposeerd in K38 Verkuno te Roden, samen met het Vloerobject.

Foto: eigendom Rika Post, rechten voorbehouden door de eigenaar

Kort verslag van mij maandenlange avontuur met de wol van Drents heideschaap. Het heeft me letterlijk op knieën gekregen, zeker in de afrondingsfase!

Met veel plezier heb ik eraan gewerkt. Ik heb naast dit verslag ook een fotoboek gemaakt van het maakproces.

Rika Post, beeldend kunstenaar
Kropswolde
post.gn@planet.nl

Verslag in het kader van Praktijknetwerk “Zwoele Drentse vachten”

Voor meer informatie over dit Praktijknetwerk en over andere Praktijknetwerken:

www.verantwoordeveehouderij.nl

www.innovatieveenkolonien.nl

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Bijlage:

Tekst van het vloerobject over het hoe en waarom van het ontwerp

Wat een afbeelding van een kleitablet niet allemaal in beweging kan zetten!

Marianne Duinkerken, herder van de schaapskudde Balloo, maakte mij enthousiast voor de vorm en functie van het eeuwen oude kleitablet.

De vorm en functie van het kleitablet als start voor een vloerobject.

Van kleitablet uit het oude Babylonië tot gebreid vloerobject van schapenwol. Twee totaal verschillende materialen maar wel met dezelfde intentie, namelijk het vertellen en vastleggen van o.a. verhalen.

De functie van het kleitablet was in de oudheid het vastleggen van teksten, eerst officiële en godsdienstige teksten in het hiërogliefenschrift (symbolen voor woorden) en later gebruikten de Egyptenaren deze manier van schrijven voor alledaagse zaken o.a. boodschappenlijstjes. De symbolen veranderden in tekens om sneller verschillende acties te kunnen vastleggen. Deze functie van het kleitablet, het schrijven, vastleggen en terug kunnen lezen zie ik als metafoor voor het breien met de wol. Iedere lus, omslag, doorhaling, kortom de breibeweging maakt gedachten van het schaap zichtbaar voor wie het wil zien.

Gekozen is voor een extra reliëf in het breiwerk om de leesrichting te versterken. De ribbels, symboliseren als het ware woorden en zinnen, van het verhaal. De vorm grootte is feitelijk altijd te klein voor de grootse verhalen van het schaap. De verhalen van schapen, hun leefwijze, zitten tot in het diepst van de wolschubben verankerd. Welk een voorrecht om te mogen werken met hun vachten, de prachtige kleuren, de strengen gesponnen wol, de zachtheid maar soms ook erg stug door de dikte van de draad. De wol schikt zich niet zonder meer, er moet strijd geleverd worden, net als op het heideveld.

“Laat het schaap schrijven en vertellen”

Vloerobject:

Titel: *“Laat het schaap schrijven en vertellen”*

Afmeting: 300 cm x 190 cm

Materiaal: Wol Drents Heideschaap (Kudde van Balloo)

Ontwerp en uitvoering:

Rika Post, beeldend kunstenaar

Kropswolde 2014

www.rikapost.nl